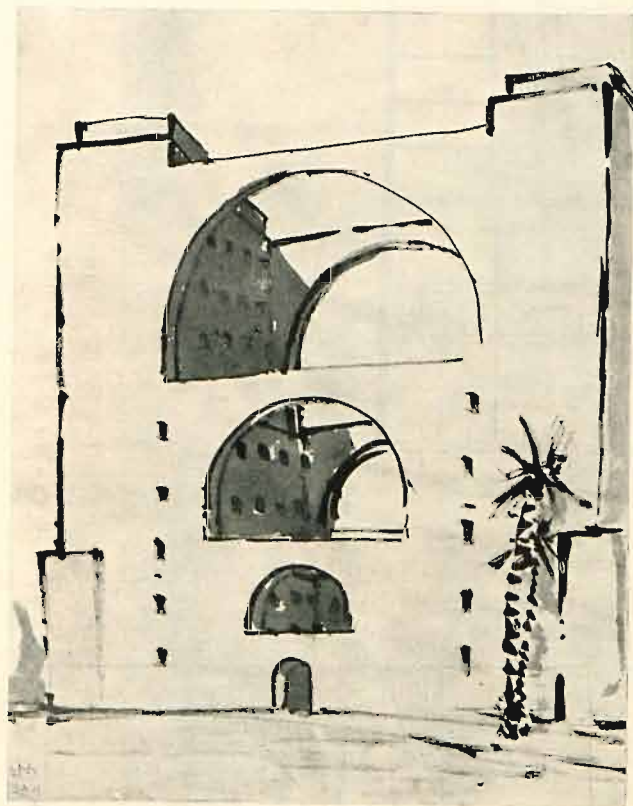
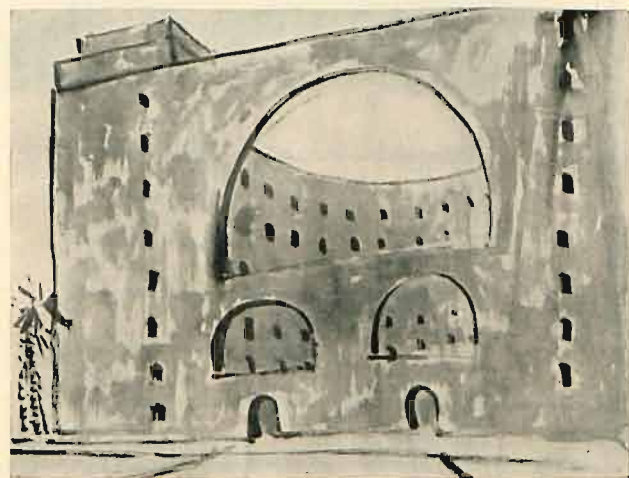

K R O N I K A.

Bolączka, do której wracamy w każdym niemal zeszycie, a mianowicie sprawa konkursów, wymaga się uzdrowienia i szybkiego uregulowania. Musimy sprawę postawić wyraźnie i otwarcie. Skromnie i cicho uważaliśmy nasze stosunki za nawpół azjatyckie. Ze wstydem i skruchą, z prawdziwą zazdrością myśleliśmy o stosunkach na Zachodzie. Zdawało się nam, że nasze konkursy, sposób ich ogłaszania i rozstrzygnięcia jest nie skończenie gorszy od sposobu na przykład niemieckiego. I trzebaż trafu, że dziś na własnym przykładzie stwierdzamy, że u nas nie było jednak najgorzej. Szereg konkursów ogłoszonych w dawnym zaborze pruskim, a w szczególności na Górnym Śląsku, wzorowanych zapewne na metodach niemieckich, urąga wszelkim pojęciom o przepisach konkursowych, pisanych czy uznanych, do których z biegiem lat przyzwyczailiśmy się i które uważaliśmy za nienaruszalne. Nie chodzi tu o drobniejsze konkursy w jakiejś Gdyni czy Królewskiej Hucie. Mieliśmy oto jeden z piękniejszych konkursów ostatnich czasów, konkurs na Katedrę w Katowicach. Program i warunki konkursu opracowano

i ogłoszono bez pomocy i pośrednictwa jakiegokolwiek Koła Architektów, które z pewnością zwróciłyby uwagę na wyraźny wyzysk, jakim jest żądanie 8 projektów za śmiesznie małe nagrody (pierwsza nagroda w myśl przyjętych norm musiałaby wynieść 20.000, a nie 5000 złotych). Mniejsza o to. Nie przyznano tej tak małej pierwszej nagrody nikomu. Przyznano nagrody w wysokości 3000, 1500 i 1000 złotych, zakupy w wysokości 300 złotych. Co więcej, do chwili układania tej kroniki nie wypłacono nagród mimo, że mija miesiąc od chwili rozstrzygnięcia konkursu. Co więcej, nie poprzestając na tak niebywałym w swoim rodzaju wyzysku pracy architektów, ogłaszający konkurs proponuje sześciu nagrodzonym autorom przystąpienie do ściślejszego konkursu bezpłatnego, niepodając nawet składu sądu. Przyzwyczajeni jesteśmy do pewnej oryginalności w stosunkach z duchowieństwem, nie zdającem sobie bardzo często sprawy z wartości naszej pracy. Nie możemy jednak pozostawiać bez protestu wprowadzania w nasze życie, jako tako uporządkowane wysiłkiem tylu pokoleń, nowych dziwnych metod, obliczonych na zysk w drodze wywoływania niezdrowej konkurencji. Ponieważ nie jest to wypadek odosobniony, ponieważ coraz częściej zdarza się nam to od strony naszej zachodniej rubieży, pod jej adresem wystosowujemy swe ultimatum, precyzując w szeregu punktów to, co było dotychczas naszą niepisaną konstytucją konkursów. Krakowskie Koło Architektów zwraca się do wszystkich bratnich kół, by w walce z barbarzyństwem na tem polu poparło solidarnie naszą uchwałę poniżej w ramy przepisów ujętą.

PRZEPISY

DOTYCZĄCE OGŁASZANIA I ROZSTRZYGANIA KONKURSÓW ARCHITEKTONICZNYCH, OBO- WIĄZUJĄCE CZŁONKÓW KÓŁ ARCHITEKTÓW W POLSCE.

A) SPOSÓB OGŁASZANIA:

§ 1. Ogół Architektów dążyć będzie do ogłaszania konkursów wyłącznie za pośrednictwem miejscowego Koła Architektów. — Wszyscy członkowie Kół Architektów zobowiązują się solidarnie, pod rygorem wykluczenia z Koła, nie obsyłać swojemi pracami konkursów ogłaszanych z pominięciem niniejszych warunków, gwarantujących należyte opracowanie programu i odpowiednio potraktowanie pracy konkurentów. Wyjątek stanowią konkursy, ogłaszane przez architektoniczne urzędy państwowe lub samorządowe.

B) PROGRAM:

§ 2. Warunki i program każdego konkursu muszą być ułożone przy współudziale sędziów i ich zastępców i przez nich wszystkich podpisane.

§ 3. Warunki konkursów będą ogłoszone w czasopiśmie architektonicznych (ewent. w poczytniejszych dziennikach). Oryginał będzie zachowany w aktach odnośnego Koła Architektów.

§ 4. W warunkach danego konkursu wymienione będzie czasopismo, w którym zamieszczane będą wszelkie objaśnienia dodatkowe, sprostowania, odpowiedzi na zapytania, nazwiska autorów nagrodzonych projektów, ewent. protokół sądu konkursowego i inne potrzebne ogłoszenia.

§ 5. Program powinien określić:

- a) sytuację z zaznaczeniem północy, niwelację i inne potrzebne dane techniczne.
- b) ilość, wielkość, położenie i przeznaczenie, oraz wzajemną łączność wszystkich żądanych pomieszczeń.
- c) główne materiały budowlane i konstrukcje.
- d) punkty widzenia w razie żądania rysunku perspektywicznego.
- e) ilość wymaganych rysunków i ich skale.
- f) miejscowe przepisy budowlane, niezbędne do danego konkursu.
- g) termin i miejsce złożenia prac konkursowych miejscowych i zamiejscowych.

C) NADSYŁANIE PROJEKTÓW:

§ 6. Projekty bez godła i znaku winny być nadsyłane w tekach i mieścić wewnątrz kopertę zabezpieczoną również bez godła i znaku, zawierającą adres i nazwisko autora.

§ 7. Przy odbiorze projektu odbierający wystawi na tece numer kolejny, którym oznaczy pokwitowanie z odbioru projektu. Numer ten służyć będzie za godło projektu. Autorowie zamiejscowi winni podać na tece adres, pod którym otrzymają zawiadomienia o numerze projektu.

D) SĄD KONKURSOWY:

§ 8. W skład sądu konkursowego wchodzi sędziowie z ramienia:

- a) Kół Architektów,
- b) ogłaszającego konkurs.

Liczba sędziów winna być nieparzysta, przyczem sędziowie wybrani przez Koło Architektów mają być w większości.

§ 9. Sędziowie z ramienia Kół Architektów wybierani są przez głosowanie tajne, większością głosów obecnych na posiedzeniu, przyczem przynajmniej jeden z sędziów i jego zastępca powinni być zaproszeni z poza miejscowego Koła Architektów.

§ 10. Program mają akceptować wszyscy sędziowie i ich zastępcy.

§ 11. Skład sądu konkursowego będzie ogłoszony w warunkach konkursowych.

§ 12. Sędziowie konkursowi i ich zastępcy nie mogą brać udziału w danym konkursie i nie mogą się zrzec godności sędziego przed ukończeniem wszystkich czynności konkursowych.

§ 13. Sędziowie konkursowi z ramienia Koła Architektów nie mogą podejmować się jakichkolwiek robót przy wykonaniu budowy będącej przedmiotem konkursu.

§ 14. Każdego sędziego obowiązuje zupełna dyskrekcja tak co do obrad sądu, jak i w sprawach dotyczących domniemanych nazwisk konkurentów.

§ 15. Jeden z sędziów konkursowych spełnia obowiązki sekretarza konkursu.

§ 16. Wyrok sądu jest ostateczny i nieodwoalny.

E) NAGRODY.

§ 17. Płóść i wysokość nagród, oraz normy zakupu podlegają każdorazowemu przyjęciu przez Koło Architektów przy uwzględnieniu faktycznej wartości wymaganej pracy.

§ 18. Przed wpłaceniem do kasy Koła Architektów całej sumy nagród i zakupów, sąd konkursowy nie rozpocznie swych prac wstępnych.

§ 19. Wszystkie warunkami ustalone nagrody mają być bezwarunkowo wypłacone.

§ 20. Po głosowaniu na nagrody, a przed otwarciem kopert, ma się odbyć głosowanie:

a) czy praca, której przyznano pierwszą nagrodę może być polecona do wykonania, a w razie ujemnej odpowiedzi

b) czy autorowi nagrodzonemu pierwszą nagrodą ma być powierzone opracowanie nowego szczegółowego projektu.

§ 21. Oprócz nagród pieniężnych sędziowie mogą przyznawać odznaczenie zaszczytne poparte motywami.

§ 22. Od nagród przyznanych osobom nie będącym członkami Kół Architektów odlicza się 10⁰/o na rzecz kasy Koła, za pośrednictwem którego ogłoszono konkurs, od członków zaś Kół Architektów 5⁰/o.

PROTOKÓŁ.

§ 23. Protokół sądu konkursowego, obejmujący charakterystykę i ocenę wszystkich projektów, z wyjątkiem odrzuconych przy pierwszym głosowaniu, oraz

motywy rozstrzygnięcia, będzie wyłożony do przeglądu na wystawie projektów i ewentualnie ogłoszony w czasopiśmie.

PROJEKTY.

§ 24. Z konkursu będzie wyłączony projekt:

- a) o ile nie jest oryginalną pracą autora,
- b) o ile nie wypełnia warunków programu.

§ 25. Wszystkie nadesłane na konkurs projekty, wraz z protokołem sądu konkursowego, będą bezwzględnie po ogłoszeniu wyroku sądu konkursowego wystawione na widok publiczny przynajmniej w ciągu dni 8-u.

§ 26. Projekty nagrodzone i zakupione stają się własnością ogłaszającego konkurs i mogą być przez niego użytkowane, lecz wyłącznie przy budowie stanowiącej przedmiot konkursu. Dalsze użytkowanie projektu służy wyłącznie autorowi.

§ 27. Kołu Architektów przysługuje prawo reprodukcji prac konkursowych w swoim organie. Sprawa reprodukcji do celów specjalnych zależy od zezwolenia autora.

§ 28. Za prace nienagrodzone a nie odebrane w ogłoszonym terminie Koło nie odpowiada.

PRZEBIEG SĄDU.

§ 29. Sędziowie wybierają z pośród siebie przewodniczącego i sekretarza. Przewodniczący przypomina obowiązki sędziów (§ 12, 13, 14, 20 i 21).

§ 30. Sędziowie stwierdzają protokolarnie ilość nadesłanych prac i wypisują numery, służące za godła, na kopercie i wszystkich rysunkach.

§ 31. Sędziowie decydują o wyłączeniu prac na podstawie § 24, resztę zaś projektów rozdzielają pomiędzy sędziów do zreferowania w ten sposób, by każdy projekt był oceniony przez dwóch przynajmniej sędziów architektów.

§ 32. Po wysłuchaniu referentów, sąd wydziela projekty wyłączone od ubiegania się o nagrody.

§ 33. Z pozostałych projektów wyłącza się te, które zasługują na nagrodę, zakup lub wyróżnienie i przez głosowanie tajne ustala się dla nich porządek wyróżnień.

§ 34. Orzeczenia powyższe zapadają większością głosów całego sądu.

§ 35. Obrady sądu powinny trwać minimum 2 dni, maximum 14.

§ 36. Sekretarz sądu ma obowiązek spisania protokołu, który powinien być przez wszystkich sędziów podpisany, oraz zawiadania nagrodzonych o otrzymaniu nagrody osobiście, pisemnie lub telegraficznie natychmiast po rozstrzygnięciu.

Warunki powyższe stają się obowiązujące dla wszystkich architektów, zrzeszonych w Kołach Architektów, z chwilą ich przyjęcia przez poszczególne Koła.

Po przyjęciu przez Koła zostaną one opublikowane i rozesłane do wszystkich urzędów państwo-

wych i samorządowych, poczem wejdzie w życie § 1 niniejszych warunków.

Do konkursu na katedrę w Katowicach wrócimy w następnym zeszycie. Tu tylko podamy z obowiązku kronikarza, że rozstrzygnięto konkurs dnia 19 kwietnia, trzy równorzędne drugie nagrody przyznano Zjednoczonym Przedsiębiorstwom budowlanym w Mysłowicach, Prof. Dr. A. Szyszko-Bohuszowi (Kraków) i arch. R. Guttowi (Warszawa), dwie trzecie prof. Dr. O. Sosnowskiemu (Warszawa) i prof. F. Krzywdzie-Polkowskiemu (Kraków), dwie czwarte arch. E. Wieczorkowi (Lwów) i arch. F. Mączyńskiemu (Kraków), wyróżniono prace arch. J. Piątkowskiego (Lwów) oraz Z. Gawlika, S. Bauma i E. Litwina (Kraków).

Towarzystwo Urbanistów polskich zawiadamia, że termin konkursu na regulację m. Lublina przedłużony został do dnia 14 sierpnia.

Koło Architektów we Lwowie w porozumieniu z Komitetem budowy kościoła w Stanisławowie, ogłasza konkurs na projekty kościoła i plebanji z terminem 15 czerwca b. r. Za najlepsze prace wyznaczono nagrody 1400 i 800 złotych, zakupy po 350 złotych. Warunki w Kole Architektów, Lwów, ul. Zimorowicza 9.

Sejmik zawodowy inżynierów architektów we Lwowie, zwołany przez małopolską Izbę Inżynierską i Koło Architektów, odbył się dnia 12 maja przy bardzo licznych udziale i wielkim zainteresowaniu architektów miejscowych, władz technicznych i przedstawicieli Towarzystwa politechnicznego i kół architektów. Po wyczerpujących referatach i ożywionej

dyskusji pod przewodnictwem Prezydenta Małopolskiej Izby Inżynierskiej p. inż. Gąsiorowskiego, powzięto jednomyślne rezolucje, dotyczące ustawowego uregulowania dotychczasowych stosunków budowlanych w Państwie, oraz ustawowej organizacji, ochrony praw i tytułu architekta z akademickim wykształceniem. Szczegółowe sprawozdanie i treść rezolucji podamy w najbliższym zeszycie.

W dniu 15 maja odbyła się w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie promocja prof. Oskara Sosnowskiego na doktora nauk technicznych (Architektury) na zasadzie jego rozprawy doktorskiej p. t. «Powstanie, cechy charakterystyczne i przyszłość sieci ulicznej miasta Warszawy».

Dla ożywienia zbyt może suchej kroniki, pozwalamy sobie na jej łamach umieścić kilka ostatnich rysunków prof. S. Noakowskiego. Bogata twórczość tego artysty nie poprzestaje na odtwarzaniu naszej rodzimej architektury. Mamy tu szereg impresji z motywów zgoła odmiennych, z architektury opartej na wzorach babilońsko-asyryjskich. Od tych prostych i potężnych brył chaldejskich prowadzi prosta droga do nowoczesnych drapaczy nieba. I tu i tam dominuje w kompozycji masa i płaszczyzna, otwór okna staje się ornamentem na płaszczyźnie, pozbawionym wszelkiej osobowości. Tych kilka rysunków mistrzowskich lepiej zilustruje najnowsze prądy i drogi w architekturze, niż najdłuższa rozprawa na ten temat.

W następnym zeszycie podamy prócz kroniki, wyniki konkursu na katedrę w Katowicach.

A. S.-B.

